

Nr 886

Av herr Dahlgren m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 134, angående vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, m. m.

(Lika lydande med motion nr 731 i Första kammaren)

Enligt den jordbrukspolitiska målsättning, som fastställdes redan vid 1947 års riksdag, skall den i jordbruket arbetande befolkningen beredas möjlighet till inkomstlikställighet med jämförbara grupper. Med sexårsuppgörelsen 1959 och riksdagsbeslutet i anslutning härtill avsågs att denna inkomstlikställighet skulle förverkligas under avtalsperioden fram till produktionsåret 1965/66. Utvecklingen har emellertid inte blivit den som åsyftades 1959. Inkomstklyftan mellan jordbruksbefolkningen och jämförelsegrupperna i industrien har under de senaste åren inte minskat utan tvärtom ökat mycket kraftigt.

I den föreliggande propositionen nr 134 redovisas den överenskommelse som träffades den 27 mars i år mellan regeringen och representanter för RLF och Sveriges lantbruksförbund. Vid överläggningarna konstaterades, att det system för prispolitiken på jordbrukets område som byggts upp på grundval av sexårsavtalet »icke helt kunnat infria de förväntningar man ställt på detsamma». Vissa vid avtalets ingående uppställda förutsättningar, bl. a. om då gällande inkomstförhållanden och beräkningar av den kommande löneutvecklingen, »har under den förflutna delen av avtalsperioden icke helt uppfyllts». Vidare har »vissa svagheter i det till regleringen knutna indexsystemet» kunnat konstateras. Den nu träffade överenskommelsen innebär viss justering av sexårsavtalet och därutöver vissa kompensationsåtgärder, så att en förbättring i jordbrukets inkomstnivå skall möjliggöras med drygt 200 milj. kronor per år räknat.

Man kan givetvis inte begära att de som är sysselsatta med en för landet nödvändig jordbruksproduktion skall nöja sig med en arbetsersättning som är sämre än den som tillkommer andra jämförbara grupper. Det måste sålunda framstå som självklart att jordbrukets utövare måste beredas möjlighet till inkomstlikställighet med jämförbara grupper i samhället. Denna princip har, såsom framhållits, fastställts av riksdagen i det stora principbeslutet 1947 och sedermera vid upprepade tillfällen bekräftats i olika riksdagsbeslut. Hitills har emellertid inte den jordbrukspolitiska målsättningen förverkligats.

Den jordbrukspolitiska målsättningen har fastställts av riksdagen tillsammans med regeringen. Det är sålunda en angelägen uppgift för stats-

makterna att tillse att denna målsättning kan förverkligas på sätt som avsetts. Det prispolitiska system, som byggts upp på grundvalen av sexårs-uppgörelsen, är härvid givetvis att betrakta endast som ett instrument för målsättningen.

I den nu träffade överenskommelsen har man givetvis förutsatt »fullföljande av tidigare fastlagda riktlinjer för jordbrukspolitiken». Den justering av sexårsuppgörelsen och de särskilda kompensationsåtgärder som avtalats är naturligtvis av betydelse i detta syfte. Inkomsteftersläpningen inom jordbruket är emellertid nu otvivelaktigt så stor, att särskilda åtgärder måste komma till stånd om den åsyftade inkomstlikställigheten skall kunna uppnås under sexårsperioden.

Härvid måste uppmärksamheten riktas inte endast på sådana åtgärder, som ingår i den nu träffade överenskommelsen, utan även på åtgärder av mera allmän politisk karaktär. Till bedömningen hör exempelvis vilken kostnadsfördyrande och inkomstreducerande roll den allmänna omsättningsskatten på vissa särskilt viktiga områden har för jordbruket. Över huvud taget framstår det som angeläget att skattepolitiken och den ekonomiska politiken utformas på sådant sätt att den jordbrukspolitiska målsättningen så långt möjligt kan främjas. Det gäller exempelvis angelägenheten av möjligheter till resultatutjämning vid beskattningen främst genom s. k. jordbrukskonto och vidare en reform av de s. k. förvärvsavdragen för jordbrukarhustrur som deltar i jordbruksarbetet, förbättrade avskrivningsbestämmelser och bättre möjligheter till lång- och kortfristiga krediter på rimliga villkor.

Skall den jordbrukspolitiska målsättningen om inkomstlikställighet för den i jordbruket arbetande befolkningen kunna förverkligas under sexårsperioden, såsom avsågs vid riksdagsbeslutet 1959, måste åtgärder till främjande av detta syfte snarast komma till stånd. Det synes oss därför nödvändigt att en plan för sådana åtgärder förelägges redan innevarande års höstriksdag.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 134 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om framläggande för innevarande års höstriksdag av plan för åtgärder i syfte att garantera att den jordbrukspolitiska målsättningen om inkomstlikställighet för den i jordbruket arbetande befolkningen kan förverkligas under sexårsperioden i överensstämmelse med vad som åsyftades i riksdagsbeslutet 1959.

Stockholm den 19 april 1963

Anders Dahlgren

Erik Grebäck

Arne Persson

i Heden

Emil Elmwall

Erik Larsson

Johannes Antonsson

i Norderön